Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 187. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 28-го СЕРПНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 28, 1980 No. 187. VOL. LXXXVII

У ЛІГАЙТОНІ ВІДБУДЕТЬСЯ 35-ИЙ З'ЇЗД ОДВУ І СПОРІДНЕНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Лігайтон, Па. — Центральна Управа Організації Державного Відродження України (ОДВУ), головою якої є проф. д-р Богдан Гнатюк, а секретарем інж. Петро Байбак, влаштовує у днях 30-го і 31-го серпня та 1-го вересня, тут на Оселі ім. Олега Ольжича 35-ий З'їзд ОДВУ.

З'їзд проходитиме за такоюпрограмою: у суботу, 30 го серпня в год. 9-ій ранку — реєстрація учасників з'їзду; год. 10-та ранку — відкриття з'їзду; від год. 10-ої до год. 1:30 по полудні — ділові наради; від год. 1:30 до 3-ої по полудні — обідова перерва; від год. 3-ої до год. 7-ої вечора — продовження нарад з'їзду; год. 7-ма ввечері — спільна вечеря.

У неділю, 31-го серпня, в год. 9-ій ранку продовжуватимуться наради з'їзду, а відтак, в год. 11-ій по полудні, Архиєпископ Митрополит Мирослав Любачівський, який завітає під час з'їзду на Оселю, у сослуженні священиків відправить Службу Божу. В год. 12-ій по полудні наступить закриття. Опісля, в год. 2-ій по полудні, відбудеться З'їзд Українського Визвольного Фонду.

Цього ж дня, в год. 6-ій вечора, буде спільна вечеря-бенкет, під час якого доповідатиме президент СКВУ Микола Плав'юк та відбудеться відчитання привітів від представників окремих організацій.

В часі цього з'їзду проходитиме також Річна Конференція Українського Золотого Хреста (УЗХ). У понеділок, 1-го вересня відбудуться конференції Зарева і МУН. Цього ж дня буде перше засідання нововибраної Центральної Управи ОДВУ спільно з членами попередньої управи.

Водночас у цих трьох днях можна буде оглянути виставку мистецьких праць Богдана Божемського.

Р. РЕҐЕН МАТИМЕ ЗУСТРІЧ З ЕТНІЧНИМИ ГРУПАМИ У ПАРКУ СВОБОДИ

Джерзі Сити, Н. Дж. — У понеділок, під час Дня Праці, 1-го вересня ц. р., від години 11-ої до 2-ої по полудні, тут у стейтовому парку Свободи /Либерті парк/ відбудеться масовий етнічно-політичний мітинґ, на якому — в продовженні своєї кампанії на президента ЗСА — виступить, як головний промовець, губ. Роналд Реґен, кандидат Республіканської партії.

Роналд Реґен

На цій зустрічі з Реґеном його привітають 14 різних національностей, виступаючи з танцювальними і музичними точками.

Моторкаду Р. Реґена супроводитиме при в'їзді до парку українська група, зодягнена у традиційні козацькі одяги. Після зустрічі з різними етнічними групами губ. Р. Реґен виголосить промову, темою якої будуть етнічні групи в Америці та їхня роля у політичному житті цієї країни.

Усі етнічні групи, включно з українцями, запрошені до участі у цьому мітинґу.

Вказівки, щоб доїхати до парку Свободи, такі: Розгалуження Нюджерзького Тирнпайку до виїзду 14 Б., а відтак треба слідкувати за білими і брунатними позначеннями стейтового парку Свободи.

Книгозбірню й архів В. Січинського подаровано Гарвардові

Кембрідж, Масс. (ФКУ). — В липні цього року архітект Ярослав Січинський подарував до бібліотеки в Гарвардському університеті книгозбірню і архів свого батька проф. д-ра Володимира Січинського, визначного історика мистецтва, мистецтвознавця й архітекта.

Передачу й перевезення цих цінних матеріялів з Дабс Феррі в стейті Ню Йорку до Кембріджу в Массачусетс оформив зять професора Січинського д-р Вінкентій Шандор, визначний меценат ФКУ.

В переданій Гарвардові книгозбірні В. Січинського є понад 300 монографій і серійних публікацій, катальогів та ефемерних публікацій. На спеціяльну увагу заслуговують праці Дмитра Антоновича, Олекси Повстенка й Михайла Драгана та такі галицько-українські публікації з-поміж обох світових воєн як „Мистецтво" /Львів, 1936/ і „Дереворити" /Варшава, 1936/.

В архіві В. Січинського — рукописи, бібліографії, статті на українські теми, мистецькі сюжети, широкі замітки до „Роксолянів" і машинопис книги д-ра Січинського „Світ говорить про Україну". Збірка „Мазепіяна" має багато писаних матеріялів, як теж низку світлин різних портретів гетьмана Івана Мазепи.

Дар Шандорів

Одержано також і знову цінні збірки від д-ра Вінкентія Шандора й Івана Вінкентієвича Шандора для бібліотеки УНІГУ — 51 книгу і 478 серійних періодиків. Серед цих видань особливо звертають увагу: Нарис Михайла Грушевського про українську проблему в її історичному розвитку німецькою мовою, видання Союзу Визволення України, Відень 1915 року. Тут теж пряшівські видання про місцеву українську народну архітектуру, хрестоматія нової закарпатської української літератури з 2-ої половини XIX століття й окремі пряшівські й братиславські українські видання.

МИСТЦІ З УКРАЇНИ ВИСТУПИЛИ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка. — Два мистці з України — Володимир Зайців та ліричне сопрано Софія Ходицька, перебуваючи на Союзівці, виступили у мистецькій програмі в середу, 27-го серпня ц.р., о год. 8:30 вечором, що її організує для гостей управа цієї Оселі. Як відомо, мистецьким керівником програм на Союзівці є вже від років Аня Дидик.

Загрожують комплікації в американсько-китайських відносинах

Пекін, КНР. — Американський амбасадор в Пекіні Леонард Вудкок уважав за доцільне звернути увагу на небезпеку погіршення американсько-китайських відносин у цьому критичному часі. Небезпеку цю викликали передвиборчі виступи республіканського кандидата на президента ЗСА в майбутніх виборах губернатора Роналда Реґена. У своїх виступах Реґен обстоював думку, щоб привернути офіційні зв'язки Вашінґтону з Тайваном, які припинено після остаточного нав'язання повних дипломатихних контактів з Пекіном і відкриттю амбасад обидвох країн.

У декількох своїх виступах Реґен не лише заповідав, що приверне офіційні зв'язки з Тайваном, не перериваючи, очевидно таких зв'язків з Пекіном і КНР, але вжив деяких драстичних слів, наприклад, нав'язання дипломатичних стосунків Вашінґтону з Пекіном і заходи для нової нормалізації тих стосунків назвав „зрадою". У Китаї, як і вЗСА звернули увагу на ті його виступи, а його кандидат на віцепрезидента у виборах Джордж Буш відбув поспішно коротку поїздку до Пекіну, щоб вияснити цілу справу й не допустити до непередбачених комплікацій.

Поліпшення відносин з КНР і постійна їхня нормалізація є одним з головних козирів американської закордонної політики в обличчі совєтської аґресії у Афганістані та загрозливої постави на інших відтинках. Беручи до уваги китайську вразливість у міжнародних відносинах, рішучу вимогу трактувати Тайван невідривною частиною одного Китаю та факт, що між КНР і ЗСА протягом 30 років від часу опанування Китаю червоними тривала ворожнеча й не було ніяких офіційних відносин, стає зрозумілим застереження КНР до того роду подій.

Небезпекою комплікацій занепокоєні також на Тайвані, уряд якого „тихою ходою" переводить політику зближення з Пекіном, допускаючи до розбудови господарської співпраці, родинних зв'язків, обміну культурними здобутками. Уряд Тайвану так само як уряд у Пекіні консеквентно й безкомпромісово відкидає формулу „двох Китаїв", яку пропонували як базу американської далекосхідньої політики деякі американські діячі.

Наступає зміна орієнтації в економіці ЗСА

Вашінґтон. — Дотеперішний наголос в економіці ЗСА на споживання, як основний засіб і мотив господарської активности, переноситься рішуче й швидко на вимогу більше продукувати, як консумувати, щадити, акумулювати засоби, щоб можна було їх ужити на значне постійне підношення продукційного потенціялу країни. Щораз більше економістів висловлюється у тому напрямі, а навіть конґресові комісії й групи, які здебільшого дуже консервативні й міняють свої позиції поволі, приспішено переформульовують свої настанови й пропозиції.

Ще чотири роки тому Спільний економічний комітет конґресу, головою якого є сенатор-демократ Ллойд М.Бенсен з Тексасу, а заступником конґресмен-демократ Ричард Боллінґ у з Місурі у своєму рапорті з 1976 року підтримував конечність пристосовувати господарське життя різними одноразовими заходами відповідно до хвилевих потреб. А в цьогорічному рапорті цей же комітет зайняв зовсім іншу поставу, а саме вимагає й пропонує, щоб держава, а особливо законодавчі палати подбали про основне розраховане на довший протяг часу господарське законодавство і господарську політику, бо одноразові, короткотриваючі засоби не дають бажаних наслідків.

Замість політики збільшування консумпції Комітет пропонує постійне збільшування продукційних можливостей, замість зменшення податків для піднесення споживання, Комітет пропонує зменшити податки, щоб піднести „працю, ощадність і інвестиційні-сть на індивідуальному рівні".

Комітет дуже критично висловився про фахові передбачування в економіці: „Початок рецесії рідко коли, якщо взагалі, є передбачений правильно, факт існування рецесії буває нерозпізнаний аж після декількох місяцях, чи навіть кварталах її тривання".

Спільне резюме цього Комітету підписали усі з вийнятком одного його членів, 11 демократів і 8 республіканців. Підписав його навіть сенатор Едвард Кеннеді, член цього Комітету, не зважаючи на виразні заяви того резюме, які противорічать ліберальним вимогам у господарській політиці ЗСА. Не підписав тільки ПарренМитчел, демократичний конгресмен з Мериленду, мотивуючи свою відмову тим, що в резюме немає нічого, щоб придбати фінансові засоби для негайного затрудненя.

СТРАЙКИ В ПОЛЬЩІ ПОШИРЮЮТЬСЯ І НАРОСТАЄ СПРОТИВ; ПЕРЕГОВОРИ ТРИВАЮТЬ

Ґданськ, Польща. — Робітничі страйки, які почалися в Польщі приблизно два тижні тому і спочатку обмежувалися тільки до північної частини тієї країни, тепер значно поширились на інші частини Польщі із загрозою розпростертися по цілій території. Крім того, — як інформують закордонні пресові аґенства, - зростає невдоволення серед населення, не зважаючи на численні виступи церковних, партійних і урядових осіб, які в більшості закликають робітників і польський нарід до спокою і порядку, натякаючи, що у випадку насильних виступів може дійти до військової інтервенції грізного сусіда Совєтського Союзу і катастрофальних наслідків для Польщі після цього.

Виступаючи на урядовій телевізії, примас Римо-Католицької Церкви в Польщі Стефан Вишинські зокрема закликав населення до задержання спокою в обличчі грядучих подій. Перед виступом кардинала Вишиньского тисячі вірних молилися 45 хвилин у відпустовій місцевості Ченстохова за щасливе закінчення страйку і покращання долі польського народу.

Враховуючи можливості насильних виступів партійний орган „Трибуна Люду" перестеріг населення Польщі, що країна стоїть на межі катастрофи, яка нагадує часиXVIII сторіччя, натякаючи, мабуть, на розбір Польщі про що також згадував у своєму виступі кардинал Вишиньскі, пригадуючи полякам у яких неймовірно трудних обставинах Польща здобула свою свободу. Крім того ця газета пригадує, що Польща лежить безпосередньо на кордоні безпеки Совєтського Союзу, а з цим, коментує газета, „анархічні елементи", які хочуть продовжувати страйк наражають Польщу на великі небезпеки. Деякі політичні аналітики пояснюють виступ „Трибуни Люду", як позитивну для Польщі познаку, мотивуючи це тим, що лідери польської Комуністичної партії втрачають ґрунт під ногами і панічно бояться за цілковиту втрату контролі над власним народом. Сьогодні поляки зовсім відкрито ходять по вулицях міста і публічно, без найменшого страху, слухають передач із Заходу, при тому коментуючи їх кожен на свій лад.

У міжчасі в Ґданську продовжуються переговори робітничого комітету з урядовою делеґацією, яку, як відомо, очолює сам новий прем'єр Йозеф Пінковскі. Найбільшою турботою уряду, - кажуть політичні спостерігачі, — є поширювання страйків на все нові й нові міста і містечка. Страйками охоплене також місто Лодзь, Кошалін, Щецін, Вроцлав, Сопот, Ельблаґ та багато інших, над якими вже важко втримати контролю, хіба при допомозі поліції. А дехто в Польщі натякає, що уряд уживатиме війська у випадку заворушень, але тільки у крайніх випадках, побоюючись що польські вояки відмовлятимуться від послуху.

Польський уряд робить також інші заходи, щоб зменшити напругу в країні. Наприклад, міністер закордонних справ Польщі Стефан Ольшовскі, розмовляв уже кількакратно з офіційними дипломатами Східньої і Західньої Европи, а також з інших частин світу і суґерував, щоб вони впливали на свої уряди, спонукуючи їх до задержання спокою і невмішування у внутрішні справи Польщі.

Квебекські сепаратисти коляться

Монтреаль, Канада. — Квебекські французькі сепаратисти виявилися зовсім морально неготовими прийняти поразку, якої вони зазнали в цьогорічному референдумі в справі уповноваження для уряду сепаратистів на чолі з Рене Лєвеком вести переговори з центральним федеративним урядом стосовно нового статусу Квебеку, а властиво в справі його виходу з канадської федерації. Після тієї невдачі серед сепаратистів постали такі поважні розходження й спори в справі дальшої тактики, які загрожують розламом.

Ще цього року, або на весну слідуючого року відбудуться в Квебеку провінційні вибори, після яких більшість новообраної партії перебере уряд. Левек заінтересований у першу чергу в тому, щоб його партія виграла вибори й щоб він таким чином далі був прем'єром і пропонує лагіднішу тактику, що на його думку відповідала б настроям і думкам більшости французів Квебеку, які своїм великим числом у референдумі виявили, що не хотять сепаруватися від Канади. Крайнє крило сепаратистів воліє не зосереджувати своєї енергії на виборах, а радше піти в опозицію, звідки було б на їхню думку вигідніше боротися за суверенність, тобто сепарацію Квебеку.

До того крайнього крила крім різних партійних діячів належать деякі міністри теперішнього кабінету Левека.

СОЮЗІВКА ОЧІКУЄ ТИСЯЧІ ГОСТЕЙ І ПРИНАГІДНИХ ВІДВІДУВАЧІВ З НАГОДИ СВЯТА ПРАЦІ

Союзівка. — Так як кожного року, Союзівка, виховно-відпочинкова оселя Українського Народного Союзу в Кетскильських горах, очікує тисячі гостей і відвідувачів, зокрема молоді, які мальовничими гірськими дорогами прямуватимуть на гостинну оселю в кінці цього тижня, тобто на свято Дня Праці, щоб взяти участь у спортових змаганнях та мистецько-розваговИх імпрезах, які заплановані на цей останній в літньому сезоні „довгий вікенд" керівництвом Союзівки.

Уже в п'ятницю 29-го серпня на кортах Союзівки розпічнуться 25-ті з черги річні триденні змагання з тенісу в чотирьох вікових групах, які продовжуватимуться в суботу й неділю. Увечорі в п'ятницю буде забава, до якої гратиме оркестра Богдана Гірняка зі солістами Ігорем Раковським і Ніною Таран. В суботу 30-го серпня плавацькі змагання проходитимуть в кількох вікових групах змагунів і змагунок і охоплюватимуть різноманітні плавацькі стилі. Учасники плавацьких змагань можуть вписуватися при басейні Союзівки перед початком змагань, що заплановані на 9:30 ранку в суботу.

Всі змагання спонзорує Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку на доручення Української Спортової Централі Америки й Канади /УСЦАК/, що якраз святкуєсвоє славне 25-річчя, за першенства УСЦАК і нагороди Українського Народного Союзу, Союзівки, „Свободи", „Українського Тижневика" і за нагороду ім. Марії Дущник, заступниці головного предсідника УНС.

Але найбільшою атракцією заповідається бути Український Кабарет — канадський ансамбль співу, музики, танцю і гумору, що ним керує відомий в Канаді, багатонадійний артист, співак і музика Тарас Шиповик.

Тарас Шиповик

Цей ансамбль, який здобув уже собі захоплені відгуки музичних рецензентів, своїх і чужих, виступатиме у вечірніх годинах у суботу й неділю у залі „Веселки". Програми починатимуться о 8:30 вечора і їх заповідатиме Аня Дидик.

У суботу і неділю зараз після розвагових програм оркестри „Веселі часи" і оркестра „Темпо" переберуть акомпаньмент на вечорницях.

Велика холоджена заля Союзівки є до послуг гостей на забаві від 10-ої год. вечора до пізніх годин ночі.

Цим кінцем тижня кінчається офіційний літній сезон на Союзівці, але активності й різні атракції продовжуватимуться тут до глибокої осени й зими, бо Союзівка й Український Народний Союз служать своїй громаді завжди і в кожний час.

КОРОТКІ ВІСТІ

В Америці

НЕЗАЛЕЖНИЙ КАНДИДАТ НА ПРЕЗИДЕНТА ліберальний республіканець Джон Андерсон в понеділок 25-го серпня обрав собі кандидата на віцепрезидента Патріка Дж. Люсі, ліберального демократа і колишнього губернатора Вісконсину. Вони обидва вестимуть тепер свою незалежну кампанію під гаслом „національної єдности", кажучи, що ні президент Картер, ані Роналд Реґен „не пропонують Америці ані нових ідей, ані вмілого провідництва".

ЗГОДА В СЕМЕЙСТВІ, І МИР, І ТИШИНА" настали знову поміж президентом Картером і сенатором Едвардом Кеннеді, який сказав, що активно буде підтримувати кандидатуру Президента на перевибір. Обидва державні мужі відбули одногодинну примирливу зустріч в понеділок, 25-го серпня, приватно в Білому Домі, яку Кеннеді назвав дуже заохочуючою, особливо через те, що Президент обіцяє сенаторові взяти до уваги певні поради сенатора про економічні поліпшення для населення, зокрема про боротьбу з безробіттям.

ВІДНОШЕННЯ ДО „ДВОХ КИТАЇВ", Китаю континентального — комуністичного, і Китаю „острівного" на Формозі-Тайвані — націоналістичного, було темою пресової конференції у понеділок, 25-го серпня, в Лос Анджелесі, на якій Роналд Реґен і Джордж Буш, — кандидати на президента і на віцепрезидента з рамени Республіканської партії, — з'ясували свою поставу у цьому преважливому питанні. Роналд Реґен визнав, що він помилково висловився, пропонуючи перевести відносини поміж ЗСА і Тайваном на урядовий рівень, як це було ще до ухвалення 19 місяців тому порозуміння поміж Пекіном і Вашінґтоном. Отже відношення з Тайваном і при республіканській адміністрації будуть на недержавному, а приватному рівні, як це є і за демократичної адміністрації у Вашінґтоні.

У світі

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ РОБИТЬ усі можливі заходи, щоб створити розходження, а навіть ворожнечу між КНР і Індією. Центральні совєтські газети не пропускають дня, щоб не подавати відповідно спрепарованих пропаґандивних матеріялів. Для цього Москва пробує усіх можливих трюків. Популярними в цьому арсеналі є закиди, що Китай організує розходження між поодинокими провінціями й центральним урядом у Ню Делі, що китайські аґенти агітують населення Індії, щоб воно намагалося відділити свої провінції від індійської держави, що КНР організує протиіндійський бльок держав і тим подібні нісенітниці. Останньо Москва вигадала, що китайці хотять зревідувати свою границю з Індією і пересунути її на кошт Індії. Останню пропозицію КНР обміну території в горах Гімаляях совєтська пропаґанда виставляє як намір Пекіну окупувати частину Індії. Пропозицією Пекіну Москва занепокоєна зокрема тому, що, якщо Індія пропозицію обміну прийняла б, то КНР дістав би в своє посідання значну частину важливого засобу комунікації між Китаєм і Афганістаном, а саме Каракорумське шосе. шосе.

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБІТНИКІВ включаються в акцію безпосередньої допомоги польським робітникам у їхній боротьбі за незалежні, робітниками контрольовані профспілки. Міжнародна федерація металюргійних робітників, яка об'єднує 14 мільйонів робітників у 70 некомуністичних державах, звернулася до Міжнародної організації праці при ОН, якої централя в Женеві, щоб та підтримала рішуче вимогу польських робітників створення незалежних від комуністичної партії професійних спілок та щоб саме вона — Міжнародна організація праці — перебрала на себе контролю виборів до тих профспілок у Польщі.

ЗАПОВІДЖЕНИЙ РАНІШЕ СУД над православним священником Глібом Якуніном у Москві почався в понеділок, 25 серпня. Як звичайно у всіх того рода процесах обвинуваченому державна прокуратура закидає підривну діяльність, зогиджування державного устрою й сіяння неправдивих відомостей про нього. Так само як у більшості таких судових процесів розправа відбувається за замкненими дверми і тільки дружина обвинуваченого Іраїда допущена на залю.

Великі повені в Західній Україні

Західні пресові аґентства і торонтонська газета „Глоб енд Мейл" інформують із столиць Східньої Европи про великі повені, які навістили Західню Україну і польські райони вздовж ріки Висли. Повені були викликані довготривалими безперервними дощами. Навіть московські газети, не маючи змоги приховати природного нещастя, були змушені подати до відома, що 79 сіл у Львівському районі були затоплені — з великою шкодою для житлових будинків, мостів, доріг, худоби урожаю і т.д.

Жертв у людях ніхто ще не зголосив, хоча треба сподіватися, що такі напевно були, беручи до уваги розміри катастрофи.

У світлі нормальної практики окупаційної влади в Україні промовчувати або применшувати серйозність того роду подій, територіяльний засяг повені і людської трагедії напевно далеко більший, ніж подано офіційними органами.

Аґентство Ройтер також подало, що дітям, які перебували на літніх таборах в районах охоплених повінню, доставляли харчі та інші засоби першої потреби гелікоптерами і човнами.

У нормальних умовах своя держава подбає, щоб усіма можливими засобами виручити своїх громадян у випадку нещастя таких розмірів — або, ще краще, застосує засоби модерної техніки і науки, щоб перестерегти, чи навіть запобігти, або зменшити наслідки таких природних явищ (напр. у Тексасі). Але в умовах окупації України, Москва не дбає. Тому повінь може скінчитися голодом.

Для нас болючим є те, що в умовах окупації України — українська діяспора, міжнародні допомогові організації чи навіть уряди різних країн, є в такій ситуації фактично безрадні, бо від них жадну допомогу потерпілим тисячам українців Москва не допустить. Так було в час голодової облоги України в 1932-1933 роках, так буде й сьогодні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Межі свободи слова

Один із найвидатніших американських синдикованих колюмністів, Джек Андерсон, який має власних так званих інвестиґаційних репортерів і раз-у-раз проголошує новини, що пахнуть скандалістикою, проголосив кілька днів тому у своїй постійній колюмні у кількадесятьох американських газетах, що ЗСА плянують збройну інвазію до Ірану і що плян такої інвазії передбачає активну участь у тій операції великих збройних сил, зосереджуваних вже тепер в обширі Перської затоки. Ціллю такої військової операції — за твердженням Андерсона — має бути не так звільнення 52-ох американських закладників в Ірані, як привернення популярности президента Картера, і тому та виправа проти Ірану має відбутися в жовні цього року, перед виборами 4-го листопада ц.р. Білий Дім і Пентаґон негайно проголосили різке заперечення цієї інформації Андерсона, назвавши її безвідповідальною видумкою, яка може значно погіршити долю закладників в Ірані. Андерсон зі свого боку наполягає, що його інформації правдиві та що він вирішив оприлюднити їх, бо його обурила, мовляв, готовість президента Картера навіть повести нову війну, щоб тільки перемогти в осінніх виборах. І Андерсон заповів, що в серії своїх дальших статтей виявлятиме подробиці ніби того американського воєнно-аґресивного пляну.

Справа набрала великого розголосу — в Америці й у широкому світі. Ясно, що найбільше використають ревеляції Андерсона большевики й іранські ісламські фанатики. Різні американські щоденники, які мали постійну колюмну Андерсона, скасували її, — між ними „Ню Йорк Дейлі Нюз" і „Вашінґон Пост".

Чи правдиві ревеляції Андерсона чи фальшиві — це не так важливо, як важливою є принципова проблема: як далеко сягає конституційна свобода слова і чи можна користуватися нею без уваги на зміст, вартість і наслідки?

Відомо, що в Америці не існує окремий пресовий закон. Вільно все писати і друкувати, аби тільки надрукуване слово не пошкодило матеріяльно даній установі чи даній особі, про яку мова у тій новинці чи статті. Тоді це є „лайбел" — пошкодований може скаржити дану газету і автора даної новинки чи статті, домагатися відкликання та грошового відшкодування. У наведеному вище випадку йдеться не про образу одиниці, а про користь чи шкідливість ревеляції Андерсона для цілої країни, для держави, для народу. І тому це писання Джека Андерсона заторкнуло проблему журналістичної етики; заторкнуло проблему, чи конституційна свобода слова існує — за висловом німецького філософа Канта — „сама для себе", чи для користування нею тільки для добра справи.

Нема ніякого сумніву, що оті ревеляції Джека Андерсона, хоч з погляду газети „цікаві", або виявляють суворо засекречені державні пляни, або, — в ім'я сенсаційности тексту, — хоч фальшиві проте дають ворогам країни зброю в руки з поважною шкодою для країни і народу. І тому власне деякі американські часописи відмовилися дальше друкувати подробиці пляну, що його ніби дістав у свої руки Джек Андерсон, дармащо деякі ці часописи подали за формальну причину — брак змоги безпосередньо перевірити правдивість чи неправдивість ревеляцій Андерсона.

Джек Андерсон виправдує свою поведінку ніби ідеалістичним арґументом, що не вільно задля особистих амбіцій штовхати країну в нову війну. Проте існує поважна підозра, що справжньою метою цього американського журналіста був пошук сенсаційного матеріялу — був той підхід до завдань преси, який так і називається „sensationalism" — „сенсація для сенсації", без уваги на наслідки проголошеної „сенсації". Проте стародавня римська засада проголошує, що „добро батьківщини — найвищий закон". І тому право журналіста (преси) мусить підпорядкуватися тому „найвищому" законові — добру батьківщини. В країнах, у яких не існує такої безмежної свободи слова, як в Америці, автора виявлення публічно вірних чи видуманих подробиць військового характеру арештували б і судили, як порушника інтересів держави чи навіть як зрадника. В Америці користування свободою слова і друку залежить від совісти даного журналіста і даної газети. І американська преса, яка у друкуванні прерізних подробиць не раз подає також ворогам Америки корисні для них інформації, все ж має настільки витончене розуміння державних таємниць, що здебільшого обминає тематику збройних сил Америки. Американська преса — назагал патріотична. Вона дуже рідко переступає межі, що їх встановила засада — „добро батьківщини найвищий закон". Хоч існує конституційна свобода слова, проте вона не дозволяє на те, щоб у затемненій і вщерть наповненій залі театру хтось мав право крикнути „Горить!". Існують межі, що їх встановили здоровий глузд і почуття потріотизму. Джек Андерсон виявив дуже контроверсійне розуміння свободи слова і дуже контроверсійне розуміння добра батьківщини.

Т. Т.

МОСКВА ПЕРЕД МАДРИДСЬКОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ

Вже від довшого часу в совєтській пресі та в інших засобах масової інформації значне місце присвячене підготові конференції в Мадриді. З тих даних зовсім виразно видно, що Москва хоче перетворити Мадридську конференцію у ще один пропаґандивний спектакль, як вона вже зробили з недавньою конференцією Жіночої декади в Копенгаґені та як часто їй удається це зробити на форумі Об'єднаних Націй.

Основне й перше завдання Москви відвернути увагу конференції в Мадриді, а тим самим і велику частину світової уваги від „третього кошика" кінцевих угод у Гельсінках та тих постійних порушень поодиноких точок тих угод, які мають місце в СССР. Є багато даних, які вказують на те, що совєтські делеґати будуть усіми доступними для них засобами заглушувати всі спроби говорити про ті справи. Деякі міжнародні конференції продемострували виразно, як вони це роблять. Останньо показала це конференція в Копенгаґені, де делеґатки деяких країн третього світу виконали для них завдання з чималим успіхом. Правда, Мадрид не буде Коменгаґеном, бо той увесь „антураж", що подвизався у Копенгаґені не може бути присутнім в Мадриді, але є багато доказів на те, що все таки московські мастаки вже стараються подбати про відповідну „кадру", яка виконувала б їхню роботу.

Для тих цілей вони не лише послуговуються різними елементами тих держав, що співпрацюють з ними, або залежать від них, але також не цураються різного соціяльного послідy, який прибуває на такі імпрези з єдиною метою чинити бешкети. Самі ж представники СССР обставлені цілою когортою КҐБ-істів і різних інших спеціяльних служб не лише з метою особистої охорони і технічних послуг, але які прибувають на міжнародні імпрези властне не з метою конструктивної праці, внести щось нового, корисного для всіх учасників, причинитися для налагоджування міжнародних відносин обміну думками й досвідом, а щоб виконувати такі завдання, які аж ніяк не личать навіть совєтським делеґатам. А серед тих завдань шантаж, застрашування, провокації, сіяння дезінформації і т.д. Усі ті, які збираються на такі конференції мусять враховувати такий стан і робити заходи, щоб йому протиставитися з успіхом. Арґументом, доказом, переконуванням не завжди можна добитися свого, треба часом уміти вжити й інших засобів.

Після зневтралізування розгляду всіх питань, зв'язаних з „третім кошиком", або відсуненням їх на другий плян ціллю совєтського уряду є перейти до офензиви й висунути ті всі питання, якими вони заінтересовані й які мають тільки на меті служіння інтересам СССР. А це є збереження й закріплення існуючих західніх границь СССР, створених штучно і при вжитті сили після Другої світової війни по лінії імперіялістичних прагнень Москви, а одночасно з тим на базі тих імперіяльних границь і їхнього визнання співпраця інших народів з Совєтським Союзом у їхньому закріпленні. Властне в тому є зміст тих двох сакраментальних гасел, з якими СССР прибуде до Мадриду: безпека її загарбань і кооперація інших народів з нею у їхньому закріпленні й зміцненні.

Великою перешкодою у тому совєтському пляні буде напад на Афганістан. Але й цю перешкоду спробує Москва усунути ще перед Мадридською конференцією. Принаймні якоюсь мірою. До Мадридської конференції Москва плянує закінчити головну фазу розправи з самостійницькими силами Афганістану. Як повідомляють міжнародні інформаційні джерела до столиці Афаністану Кабулю прибувають щораз нові групи совєтських польових штабів. Організовані групи й одиниці підібрані й вишколені для переводження фронтових операцій. Крім цього є всі дані твердити, що Москва приготовляє всі потрібні випадові позиції для великого концентричного наступу на національні силові осередки як в Афганістані, так і в сусідніх країнах. Число совєтських аґентів у Пакістані, в Ірані значно зросло, а в самому Афганістані помітна посилена акція насаджування комуністичних ячейок серед місцевого населення. Великою проблемою для Москви залишається майже мільйонова маса афганських утікачів у Пакістані серед яких тисячі охочих повернутися домів зі зброєю в руках. Здемобілізувати морально ті величезні людські маси й розкласти їх — це завдання на довший час.

Доки в Афганістані триває завзята боротьба населення з російським наїзником, доти руки совєтської делеґації на конференції в Мадриді будуть зв'язані. А Москві залежить на тому, щоб знову повести свою „мирову офензиву", що її вона розпочала конференцією комуністичних партій у Варшаві та її декляраціями й закликами, але яка застрягла на афганських полях у боротьбі афганських патріотів з московськими наїзниками. Розгромивши головні ядра афганського національного спротиву, Москва зможе про людське око відтягнути деякі свої частини з Афганістану й заповісти перехід до політичного розв'язування проблеми.

Очевидно, що для вільного світу замало є відбити на Мадридський конференції совєтську атаку й звести її нанівець. Вільний світ мусить зробити все можливе, щоб добитися на ній хоч мінімальних успіхів. Президент Картер заповів, що в майбутній світовій політиці ЗСА вимога реалізації повноти людських прав буде ще більше актуальна й гостріше ставлена, як дотепер. Тому конференція в Мадриді мусіла б підкреслено потвердити актуальність постанов „третього кошика", але ще й зробити крок упеpед: поставити вимогу, щоб суспільні сили, громадяни поодиноких сиґнаторів Гелсінкських угод мали право провірювати переводження тих постанов у життя, вказувати на їх ламання та творити комітети й узагалі організовані тіла для їхньої оборони.

Ми не можемо бути оптимістами й надіятися, що Совєтський Союз погодиться на таку мінімальну вимогу. Але сам факт поставлення її й прийняття більшістю делеґатів буде перемогою й великою моральною допомогою тим, що за залізною заслоною зважилися на важкий бій з Москвою за захист людських прав.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ВРЯТУВАТИ ВОЛОДИМИРА ПОЛОВЧАКА

Історія всім відома: 20-го липня, ц.р., Володимир Половчак, 12-ти-річний син Михайла та Ганни Половчаків, які завдяки заходом своєї родини шість місяців тому прибули з СССР на постійне поселення до ЗСА, відмовився повернутися з своїми батьками назад „на родіну".

Справа Половчака викликала в ЗСА велику сенсацію. Вся преса та телевізійні станції на другий день проголосили це по світі, зробивши таким чином українського хлопця відомим на цілу Америку.

Одночасно наспіли нібито дуже потішаючі вістки щодо майбутнього Володимира. В наслідок відповідних заходів чікаґівського адвоката д-ра Юліяна Куляса, справу молодого Половчака було полагоджено нібито позитивно: він отримав право на постійне перебування (азиль) в ЗСА. Але чи в дійсності воно є так?

Справа в тому, що тиждень-два пізніше преса знову повідомила, що фактично доля Половчака остаточно ще не вирішена. Бо хоч він покищо залишається під опікою своєї сестри та урядових чинників, проте лише 9-го вересня суд остаточно вирішить, чи Володимир Половчак дійсно дістане право на постійний побут у ЗСА, чи навпаки, всупереч його волі, примусово буде повернений під „опіку" свого батька і таким чином буде вивезений на прокляту „родіну". Верн Джервіс, речник чікаґівського відділу Іміґраційної та натуралізаційної служби ясно й недвозначно заявив, що „признання 12-річному Володимирові права азилю не виключає його вислання проти його волі до СССР" (Свобода", 26-го липня).

Одночасно, як і можна було того сподіватися, совєтські дипломатичні й консулярні „чинники" роблять оскаженілі старання й натиск, аби Володимира таки повернути назад до тюрми народів — СССР.

Ми, вільні українці на вільній американській землі, маємо за свій громадський обов'язок пригадати всім тим особам чи організаціям, які займаються справою Володимира Половчака, що оскільки його примусове повернення до СССР є рівнозначним з його поступовим знищенням у совдепії, тому про примусову його депортацію на „родіну" не може бути жадної мови. Йому там не буде життя.

Що чекає молодого українця на батьківщині, яка стогне під московською окупацією? Поперше його чекає тюрма і оточення кримінальних малолітніх злочинців. Але, якщо б його навіть не заарештували, то вже від першого дня він стане об'єктом морального знущання, якщо не безпосередньо совєтських чинників — як сказано — то напевно їхніх вислужників — в тому числі сусідів, „товаришів" та вчителів у школі, — московських зайдів там тепер ніде не бракує. Мовляв, дивіться на цього ворога СССР. Це він хотів запродатися американським капіталістам.

Також, маючи вічну пляму „ворога СССР", Володимир на все життя там буде упослідженим.

Тому за всяку ціну не допустімо, щоб Володимира Половчака проти його волі було депортовано до СССР! Справа його залишення на вільній американській землі — це справа моралі престижу і обов'язку всіх українських організацій.

Юл. Мовчан

Володимир Мацьків

ПЕРЕД ПОЧАТКОМ НОВОГО ШКІЛЬНОГО РОКУ

Незабаром розпічнеться новий шкільний рік і всі школи заповняться роями дітей і молоді, щоб продовжувати здобувати знання, приготовлятись до життя і праці та співпраці з іншими людьми.

Школа є одним з найголовніших чинників, що діють у напрямі розвитку молодої людини, і дотепер не придумано ще чогось більше конечного і краще діючого. І школа залишиться, мабуть, ще на довгі літа, сповняючи свої завдання, і не зважаючи на те, що вона натрапляє тепер на нашому терені на важкі труднощі, яких міродайним чинникам не легко перебороти.

Хоч рівень у тутешніх школах не у всіх однаковий, то при вступах до них, головно середніх і вищих, провадиться селекція при допомозі різних „тестів" і тим самим не всі учні попадають до тих шкіл, у яких вони бажали б навчатись. Це треба мати на увазі всій нашій молоді, яка задумує покінчити високі школи, а перш за все їхнім батькам, які повинні цю справу пригадувати доволі часто своїм дітям на протязі цілого року. Ці „тести" можуть виявити не раз і таке, чого молодь не сподівається.

Звичайно вписи до тутешніх шкіл відбуваються перед вакаціями і в великій більшості наші діти вже записані, але на тому не закінчуються турботи батьків, що їх пов'язується зі школою. Не маю тут на думці таких турбот, як закупівлю одягу чи взуття для своїх дітей, не думаю тут теж і про всякі шкільні оплати, які батьки зобов'язані вплачувати на рахунок шкіл, бо це справи самозрозумілі.

Належне виховання

Хочу торкнутися іншої, важливішої справи. Головним завданням школи повинно бути належне виховання дітвори. На жаль, у численних тутешніх школах і тутешніх умовинах, у яких ці школи працюють, ця справа майже неможлива. Величезна кількість дітей по школах, численні кляси з кількома або й кільканадцятьма відділами (в середніх школах) не дозволяють вчителеві на докладніше пізнання учнів, і тим самим на вжиття якихнебудь виховних дій, тим більше, що навіть оцінки поступів учнів відбуваються радше механічно, при допомозі різних „тестів" та машин-компюторів. Досвід каже, що й не всі учителі на тутешнім терені заслуговують на повне довір'я.

Тому на справи виховання повинні звернути особливу увагу батьки, тим більше, що вік, у якому живемо, це, — як казав Д. Донцов, — „вік тріюмфуючого хама, вік отарности". На нашого сина, чи доню на кожному кроці чигає небезпека і то тим більша, чим у більшому місті живемо.

Молодь і довкілля

Ворог, який може спіймати нашу дитину, чигає на кожному кроці, і наче та підступна гадина, може легко її опанувати, тим більше, що підростаюча молодь дуже вразлива щодо опінії своїх співтоваришів та впливів осіб, які набули досвід у здобуванні довір'я до себе.

Хочу тут звернути особливу увагу на сучасну епідемію уживання наркотиків.

У нас звичайно існує загальний погляд, що наші діти доволі відпорні на всяке зло, і тим самим не має причини аж надто звертати увагу на такі справи. Таке думання дуже небезпечне. Маємо вже чимало доказів, що і наші діти, і то діти з інтеліґентських і заможніших родин, далися спокусити цьому ворогові. Зачуваємо про наглу смерть молодих людей, про безвихідне каліцтво деяких з них, але якщо йдеться про причини цього лиха покищо існує строга мовчанка. Тому на цю справу треба батькам звернути особливу увагу.

Не менша небезпека, яка грозить нашій молоді, це

(Закінчення на стор. 4)

Совєтська преса продовжує писати про Половчаків

Київська „Радянська Україна" у числі з 9-го серпня ц. р. знову повертається до справи родини Половчаків в Чікаґо, батько якої нібито „добровільно" бажає повернутися в Україну, а його дочка Наталія і син Володимир, за словами „Радянської України", були „викрадені" і їх досі не повернуто батькам. Рішення американського суду передати Володимира Половчака під опіку стейтових властей аж до часу остаточного вирішення його справи, совєтська преса називає „грубою сваволею і насильством над совєтськими громадянами". Совєтські „моралісти" також обурюються, що справу В. Половчака і його сестри Наталії „санкціонували офіційні власті ЗСА, в тому числі Державний департамент", за дозволом якого Володимирові було надано політичний азиль. Як раніше газета „Молодь України", так і „Радянська Україна" покликається на „Заключний акт загальноевропейської наради з питань безпеки і співробітництва" і називає таке рішення американських чинників „абсурдним".

„Радянська Україна", а точніше совєтське пресове аґенство ТАСС, інформацію якого передруковує газета, признаються, що у справу Половчаків вмішалася совєтська амбасада у Вашінґтоні, представники якої інтервеніювали в Державному департаменті, щоб, мовляв, „звернути увагу офіційним чинникам ЗСА на факти кричущого насильства, якого зазнає

(Закінчення на ст. 3-ій)

Н. Н.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II МІЖ УКРАЇНЦЯМИ В БРАЗИЛІЇ

(2)

На фронті престола стояли репрезентанти усіх муніципалій Парани і Санта Катарини та етнічні групи: італійська, німецька, ливанська, китайська, японська, англійська, корейська, голляндська, жидівська, американська, еспанська, румунська і типово бразилійська.

О годині 8.30 всі вже ждали Святішого Отця на площі. Почався тріюмфальний в'їзд. Пролунала на могутніх голосниках, розставлених по цілій площі, українська мелодійна пісня „Пречиста Діво, Мати рідного краю". Папа в'їхав посеред площі і всі його радісно вітали, а Святіший Отець всіх благословив і приязно усміхався. В палаті вбрався у службові ризи, ідучи до престола переходив саме коло української групи і на оклики „слава, слава!" Святіший Отець відповів: „Слава Ісусу Христу!" — 500 українців і українок відповіли: „Слава на віки!"

Перед українською етнічною групою стояв столик з наріжним каменем, з кропилом з пшениці, зв'язаним синьо-жовтою лентою, причепурений українськими вишивками. Камінь з чорного ґраніту, на якому вириті золоті букви. Згори по правій стороні український герб і дата хрищення України 988 рік; з протилежного боку герб Папи Івана Павла II, дата — 1988 рік. Між обома гербами виритий хрест Січових Стрільців, з фронту напис: „Його Святість Папа Іван Павло II з нагоди своїх Апостольських відвідин в Куритибі, Парана, Бразилія, посвятив торжественно цей Угольний Камень під будову нової Української Католицької катедри Св. Івана Христителя в Куритибі, як пам'ятник 1000-ліття Хрищення України. Куритиба, 6-го липня 1980 р. Б." З другого боку те саме в португальській мові. З правого боку каменя вирізьблений герб Дом Педра Федалта, теперішнього Архиєпископа Куритиби. З лівого боку каменя — герб Владики Эфрема Кривого, ЧСВВ, епарха Св. Івана Христителя українців у Бразилії. Внизу підпис різьбаря — італієць Антін Леонід де Конто і фірма Варданеґа, в якій він працює. Розмір: довжина 50 см, височина 35, ширина 20, важить 120 кілограмів. Стіл з імбуї, на якім стояв камінь, — це дарунок фірми Братів Корило, буде в катедрі проскомедійником.

Святіший Отець затримався коло столика наріжного каменя, поклав праву руку і по хвилевій молитві поблагословив його, відтак ввічливо на всіх поглянув та й поблагословив. 500-громада загомоніла: „Слава, слава, вітай нам, Святіший Отче!"

ПАПСЬКА ЛІТУРГІЯ

Почалась Служба Божа. Кожна нація подавала просьбу своєю мовою. Репрезентант катедральної парафії Онуфрій Ноґас, вбраний в народний стрій, зачитав перед головним мікрофоном молитву за Українську Мовчазну Церкву: „Щоб Мовчазна Церква, через своє довголітнє переслідування, разом з Українською Католицькою Церквою в Бразилії, під непомильним проводом і в злуці з Найвищим Пастирем Папою Римським, прислужилася до розквіту, святости й прослави цілої Вселенської Церкви, а через могутній Покров Пречистої Діви, щоб скоротилися каторги і відновилася любов у серцях всього людства, щоб всі були одно — Господу помолімся!"

На офертоpіюм всі етнічні групи несли Святішому Отцеві типові для них подарунки. В українських строях родина Ноґас — п. Онуфрій з дружиною Оленою і синком Флавісм, вручили Папі дарунок від українців у Бразилії з відповідним написом італійською мовою. Дарунок — вісім коштовних каменів: два топази, два емеральди, два аметисти і два аквамаріни.

Папа Іван Павло II після проповіді про Еміґрацію в португальській мові, промовив італійською і німецькою мовами, а відтак промовив сердечно по-українськи. Це піднесло ще більше ентузіязм, і українці, що були на площі, оплесками переривали промову Святішого Отця, замаяли жовто-блакитними прапорами. Ось дослівна промова Святішого Отця до українців: „А тепер звертаюся до вас, дорогі Українці. Дякую також і вам, що хотіли привітати у моїй особі Христового Намісника на землі. Тут, у Куритибі, є осередок вашого церковного життя, бо ж тут є осідок вашої Дієцезії, яку створив дев'ять літ тому мій попередник, славної пам'яти Павло Шостий. Тут, у Куритибі, зачалося ваше релігійне життя, бож тут понад 80 літ тому перший Український Католицький священик відправив першу Службу Божу у вашому обряді, для ваших предків, на Празник Святого Івана Христителя. І задля того є Йому присвячений ваш Катедральний храм і ваша Дієцезія. А тепер, на честь Предтечі Христового, ви, українці-католики, задумуєте будувати тут у Куритибі новий катедральний храм. І саме нині радо благословлю Наріжний Камінь того нового храму, а разом з наріжним каменем з цілого серця благословлю вас усіх тут зібраних. У першу чергу благословлю теперішнього ревного пастиря Єпископа Єфрема Кривого і його попередника Єпископа Йосифа Мартинця, людину чеснот і молитви. Благословлю всіх священиків, так світських, як і монахів, що працюють над освяченням ваших безсмертних душ. Благословлю всіх тих, що їх спомагають у душпастирській праці — тобто Сестер Служебниць, Сестер Василіянок, Сестер Катехиток Св. Анни, Сестер Св. Йосифа і Катехиток Серця Христового. Благословлю питомців Малої й Великої семінарії, надію вашої Дієцезії, як теж Василіянських Схоластиків. Благословлю хворих у ваших шпиталях, всіх, що прибиті болем на душі й тілі. Благословлю діточок у ваших сиротинцях. Благословлю всіх вас, старших і молодших, батьків і дітей, всіх, що тут присутні, та всіх Українців по цілій Бразилії.

(Закінчення на стор. 3)

Музична насолода в Римі

Піяністка Лариса Крупа

Численна публіка Базиліки Сан Мартіно деі Монті в Римі, Італія, в середу 9-го липня ц. р., насолоджувалася прекрасним концертом Римської Фестиваль-оркестри під керівництвом диригента маестра Фріца Мараффі, на якому молода українська піяністка Лариса Крупа визначилася експресією і подиву гідною майстерністю. Разом із Стівеном Полодж, знаменитим віолончелістом, Лариса започаткувала концерт „Фантазією", оп. 73 для віолончелі і фортепіяно. Їхній бездоганний ансамбль, їхнє музичне фразування так сподобалося вибагливій публіці, що вона аплодувала аж поки мистці не виступили з додатком на „біс". Але Ларисі, як солістці припала честь виконати також останні сонати Бетговена, про що широко писала преса. Роберт Панза з „Дейлі Амерікен", що появляється в Римі, дуже хвалить нашу піяністку, а Дон Годсон з „Інтернейшенел Дейлі Нюз" описує її так під час концерту в понеділок 14-го липня: „Вона йшла довгими сходами в гору спокійно, з гідністю і без поспіху, було щось на думці у неї, мабуть грізна складність і таємничість однієї з останніх сонат Бетговена. Старанно поправляючи стілець, молоденька Лариса Крупа почекала поки пролетить джет-літак над головою, подивилася перед себе кілька хвиль, і тоді з тишини розпочалося легеньке і майстерне пов'язування гармонійних точних тонів лябіринту нот, що творять перший пасаж цього твору.

Цей початок було незвичайно вдало продумано. Динамічність другого пасажу кликала вперед і вирізнялася драматичністю, щоб приготувати слухача для незабутнього, знаменитого і майже несамовитого пов'язання всіх моментів для фіналу.

Як прогриміли останні тони, в залі все ще панувала тиша, аж поки авдиторія, потрясена чудесним виконанням, повернулася знову до дійсности. І тоді глядачі вже піяністці сказали виразно, що вони думають про її чудову гру."

Протягом цих концертових серій піяністка Лариса Крупа буде виконувати також сонату В-мінор Франса Ліста, Сонату для флейти Мартінью та деякі камерні твори. В додатку вона награє на платівці кілька творів для радіо й телебачення.

Скрізь в Італії, де виступає наша молода піяністка, її супроводять ентузіястичні овації зачарованих слухачів. Концерти Римської Фестиваль-оркестри тривають п'ять тижнів і відбуваються в Римі, в південній Італії та в Сицилії, і скрізь тут виступає і піяністка Лариса Крупа.

Пам'яти Г.Ф.Тоцького в першу річницю смерти

В минулому році 27-го жовтня помер в Сан Франсіско, Каліфорнія, на 77-му році життя відомий громадсько-церковний діяч і маляр Гаврило Федорович Тоцький. Він народився в 1902 році на Полтавщині, в селі Леківка. Однорічним немовлям виїхав зі своїми батьками до Манджурії, де його батько, відомий діяч, працював в управлінні Китайсько-Східньої залізниці, збудованої царським урядом в Манджурії.

Г.Тоцький закінчив середню освіту у комерційній школі, а опісля дістав вищу освіту на комерційному факультеті Орієнтального інституту в Харбіні. 1932 року переїхав до Шанхаю, в центральній частині Китаю. Там він брав активну участь у житті української громади, виконуючи обов'язки секретаря. Після закінчення війни він був головою громади аж до свого від'їзду в Буйнос Айрес, Арґентина.

В Арґентині був активним в українському житті, а в 1948 році приїхав до Сан Франсіско, включився в життя української православної паравії св. Архистратиґа Михайла. Був членом УНСоюзу.

В молодості вивчав малярство в студії мистця Петербурзької Академії Мистецтв Володченка. На протязі свого життя багато малював і залишив чималу спадщини — ікони, іконостаси, плащаниці,серед них чудовий образ Почаївської Божої Матері з витисненою одежою на металі, і велике Розп'яття Спасителя у Буенос Айресі.

В церкві Св.Михайла в Сан Франсіско є його окремі образи, запрестольний великий образ Воскресіння Христового і плащаницю за зразком з Січової церкви на Запоріжжі, як надруковано в „Ітогії України" Миколи Аркаса.

Мистець також виконав ікони в церкві Св.Андрія Первозванного в Каліфорнії, й ікону Покрови Пресвятої Діви Марії в церкві Сан Дієґо. В Лос Анджелесі є праці Тоцького: запрестольний образ Воскресіння в церкві Св.Володимира, як дар А.Мельника. Пензлю Тоцького також належить чимало картин і портретів.

В українській православній церкві Св. Покрови в Харбіні — пригадую — була частина Плащаниці його праці. Цілість малював мистець Володченко. Це була фактично одна з його перших серйозних праць св. п. Тоцького.

Мої особисті взаємини з св.п. Г.Тоцьким були міцні й приятельські на протязі багатьох років не тільки з часів спільного життя в Шанхаї, але також ми підтримували зв'язок поміж собою і під час його перебування в Арґентині та до кінця його життя в Каліфорнії. Перервою був тільки період, коли була хвора його дружина, теж вже тепер покійна. Тоді писав він рідко і його листи приходили переповнені сумом та турботами.

В останніх роках наше листування було дуже активне, пов'язане зі спогадами св.п. Гаврила Тоцького про українське громадське й політичне життя в Харбіні якого він був свідком на протязі довгих років, постійно буваючи разом з його батьком Ф.Я.Тоцьким на різних імпрезах там. Тому мистець був досконало ознайомлений з процесом того життя. Він писав мені довгі листи у відповідь на мої запити, переслав також чимало різних документів і фотографій з тих часів. Мав також вміння вести розмови або листування з тими особами, які щось знали про Харбін, і писав мені про це, збираючи для архіву від них фотографії.

З безкорисною допомогою св.п. Тоцького мені вдалося краще зрозуміти й переглянути процес українського життя в Манджурії, відновити і поповнити багатий матеріял виписок у моєму архіві з преси в Манджурії, що охоплює період від 1903-го до 1939 року.Він був відданий ідеї збереження пам'яті про українське життя б Манджурії й Шанхаї, свідком та активним діячем якого він був у свій час.

I.Світ.

Помер д-р Євген Омельський

Бл. п. д-р Є. Омельський

Кембрідж, Масс. (ФКУ). — В суботу 26-го липня ц.р. похоронено в Клівленді визначного мецената ФКУ — бл.п.д-ра Євгена Омельського, який помер у сні 22-го липня, проживши 79 років.

Похоронні відправи провели отці Української Православної та Української Католицької Церков: Степан Ганкевич, монс. Михайло Федорович, Йосиф Кішар, Іван Телявський, Іван Оришкевич і Федір Коваленко. Український Гарвард репрезентували Уляна Пасічник, Ольга Андрієвська та Богдан Тарнавський. Коло сто осіб прийло віддати шану померлому меценатові, в тому провідні члени Фонду Катедр Українознавства. Були також представники українських установ та організацій.

Проповідь виголосив о. С.Ганкевич, а словом прощання супроводили Покійного в нову дорогу вічного життя інж. Василь Лагошняк, який займався влаштуванням похорону, д-р Микола Грушкевич від Товариства українських лікарів, Сильвестер Пігуляк — земляк з Буковини, ред Осип Новицький — відданий справі ФКУ журналіст, Богдан Дейчаківський від Комітету ФКУ в Лорейні, Уляна Пасічник від Гарвардського ніверситету, Ірина Кашубинська від СУА, Б.Тарнавський від дирекції УНІГУ та Головної Екзекутиви ФКУ. Від адміністрації Гарвардського університету наспіли дві телеграми.

В двох американських щоденниках Клівленду появились більші звідомлення про несподівану смерть д-ра Євгена Омельського, в яких підкреслювалось доброчинство Покійного, його шляхетну жертвенність на фонд українських студій в Гарвардському університеті.

У Святому Письмі кажеться: „Мало днів триває життя щасливе, але добре ім'я перебуває на віки".

Євген Омельський — добре ім'я. Його похорон був лише фізичною розлукою, яка не нищить духового єднання. Ім'я бл.п. Омельського зберігатиметься завжди серед членства ФКУ, в Гарварді, в історії української культури, серед українських людей майбутніх поколінь.

Ті, що його хоронили, не прийшли прощатися, а щоб супроводити в нову дорогу до вічного життя та щоб ще раз подякувати за його доброчинство молитвою.

Смерть прийшла несподівано і тому не могли прибути на похорон директори УНІГУ, бо проф. О.Пріцак тепер в Австралії, проф. І.Шевченко в Англії, проф. Ф.Сисин в Польщі.

Меценацтво д-ра Євгена Омельського — унікальне і продумане. Його пожертви на Український Гарвард виявляли ясну цілеспрямованість цього філантропа. Він не роздрібнював грошових надбань, не обділював всіх і вся, бо таке розпорошування сил не дає багато конкретних досягнень. Концентрація уваги — це половина успіху. Чотири рази у своєму житті тратив д-р Омельський внаслідок жорстоких обставин своє майно. Маючи досвід, він постановив тоді передати важко запрацьовані вже в Америці гроші повністю на підтримку української науки.

Створений в Гарвардському університеті видавничий фонд імени д-ра Євгена Омельського для українських студій, — понад 90 тисяч долярів, — вказує, що його рішення було теж виявом щедрого серця. Всі гроші передав він ще за життя, не лякаючись завтрішнього дня. Жив скромно з невеличкої пенсії і був вдоволений та життєрадісний. Дбав не про себе, а про українську справу, про свій нарід.

Св.п. Є.Омельський придбав собі велику доброзичливу родину — членство ФКУ: Орися Лагошняк та інж. В.Лагошняк опікувались д-ром Омельським дбайливо та щиро до кінця його життя.

Д-р Євген Омельський — це була людина, яка оновила і піднесла на вищий рівень традицію української філантропії. Він був винятковою, небуденною людиною, людиною кількох талантів. Як лікар, писав статті на медичні теми; цікавився стенографією і навіть виготовив підручник для української стенографії; любив музику, граючи на фортепіяно; залюбки займався городництвом. Та перш за все був доброю людиною бистрого ума та щедрого серця.

У вічній пам'яті про д-ра Євгена Омельського наші нащадки висловлюватимуть не лише вдячність, але теж подив й пошану до майже леґендарного „мецената на рати", бо свої пожертви вплачував із завзятою послідовністю в понад 40 ратах.

Головна Екзекутива ФКУ постановила доповнити видавничий фонд імени д-ра Євгена Омельського до суми 100 тисяч долярів, бо така сума була його мрією. На кожному випуску щорічної книги протоколів із сесії семінара українознавства в Гарвардському університеті буде друковане у спеціяльній присвяті його ім'я. Кожного року, в день смерти цього доброчинця, душпастир ФКУ згадуватиме в заупокійній Святій Літургії Євгена Омельського — подвижника української науки.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, що понад три місяці тому президент Картер заборонив оперувати „Флотилі свободи", приватним човнам, які перевозили з Куби бажаючих втекти від Кастра до Америки, щодня прибувають з цього підкомуністичного острова й далі до З'єднаних Стейтів Америки близько сотні втікачів, що їх все таки транспортують американські приватні човни, не зважаючи на заборону й не зважаючи на бльокаду цих вод прибережною охороною, що коштує Америку 600 тисяч долярів тижнево.

НЕБЕЗПЕКА ВІД РАДІЯЦІЇ для населення поблизу голосного „Тримилевого острова" в Пеннсильванії, де був попсувався один з трьох атомових реакторів і через що було зачинено всю атомову електростанцію, виявляється значно меншою, як цього спочатку побоювалися. Урядова комісія нуклеарного реґулювання ствердила це на підставі радіоактивних пробок, винесених вже двічі з самого попсованого реактора, коли цього літа туди вже можна було ввійти працівникам у відповідній одежі.

У незабутню пам'ять

бл. п. інж. Мирона Левицького

складаємо 30.00 долярів
на будову Української Церкви у Люрді

Теодор і Роман ЛЕВИЦЬКІ

Замість квітів на могилу нашого Краяна

бл. п. мґра Тараса Керницького

складають по двадцять п'ять долярів
на Науковий Інститут в Гарварді:

Степан Сідлярчук	$25.00
Андрій Чепига	$25.00
Разом	$50.00

ПОДЯКА

26 червня 1980 р., на 60-ім році життя,
по Божій волі, наш Дорогий Брат

Всечесний о. Монсіньор

МИХАЙЛО БОХНЕВИЧ

син Івана й Еви Паранич,
з Лемківщини, які поселились у Йонкерсі, Н. Й.,
ПАРОХ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ
СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ
у Детройті, Мічіґен,
ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ.

Наш біль, який відчуваємо з цієї розлуки, ми жертвуємо Богові, що покликав нашого Брата до вічного життя. Бажаємо подякувати всім особам, які поділяли наш великий смуток у думці, співчуваннях чи в похоронних відправах у Детройті, Міч. і в Йонкерсі, Н. Й. та в кінці супроводили Покійного на цвинтар св. Йосифа, де, за Його бажанням поховано тлінні останки біля наших родичів, яких Він так дуже любив.

Висловлюємо нашу глибоку вдячність Його ексцеленції ВПреосвященнішому Митрополитові Мирославові Любачівському за відправлення Божественної Літургії, виголошення гомілії та закінчення похоронних відправ у церкві св. Михаїла й на кладовищі в Йонкерсі, Н. Й.

Щиро дякуємо Його Ексцеленції ВПреосвященному Кир Василієві Лостенові, єпископові стемфордському за відправлення Св. Літургії і похоронних молитов у церкві св. Івана Хрестителя у Детройті, Міч.

Ми є щиро вдячні Всеч. о. Монсіньорові В. Білинському, адміністраторові „седе ваканте" української католицької Епархії у Чікаґо; Впр. о. Протоігуменові Патрикієві Пащакові, ЧСВВ; Впр. о. Інокентієві Лотоцькому, ЧСВВ за їхню участь у похоронних відправах, а особливо за їхні потішаючі слова під час Літургій.

Щиро дякуємо Всеч. о. Монсіньорові Еміліянові Монастирському, який був рукоположений на священика разом з нашим Братом, *покійним Митрополитом* Богачевським, і який був довголітнім Його приятелем, за участь у всіх похоронних відправах у церкві св. Івана в Детройті й Йонкерсі.

Усім багатьом священикам, які брали участь у церкві св. Івана в Детройті й св. Михаїла в Йонкерсі складаємо найщирішу подяку. Ваша священича присутність була для нас великою потіхою.

Ще раз дякуємо особливо Всеч. о. В. Климчукові й Всеч. о. І. Лазареві, пароховї церкви М. Б. Неустанної Помочі в Дірборн, Міч. за допомогу в зорганізуванні похоронних відправ; Сестрам Служебницям Н. П. Д. М., вівтарним дружинникам, усім парохіянам церкви св. Івана Хрестителя, які так численно прибули, щоб дати доказ любови до свого довголітнього пароха та попрощатись з Ним останній раз; Лицарям Колюмба; організації Алгамбра в Детройті; всім церковним і народним організаціям, які брали участь у похоронних відправах, у процесії, у проказуванні вервиці та в почесній сторожі біля труни.

Дякуємо Вам, Всеч. о. Монсіньоре П. Федорчак, довголітній приятелю, за влаштування й довершення кінцевих похоронних відправ і похорону при церкві св. Михаїла в Йонкерсі, Н. Й. дня 1-го липня 1980 р.

Дякуємо директорам хорів: п. Кирилові Цепенді, Детройт, і п. д-рові Олегові Сохан, Йонкерс та членам їхніх хорів, які співали Святі Літургії, Парастаси й Панахиди.

Висловлюємо нашу вдячність Впр. М. Теодозії, ЧСВВ Провінціяльній Настоятельці Сестер Василіянок у Філядельфії і численним Сестрам Василіянкам та Сестрам Служебницям Н. Д. М. за щирі вислови співчуття і за участь у похороні.

Дякуємо всім вірним, які склали жертви на Заупокійні Святі Літургії, тим, які дали пожертви для церкви чи на діла милосердя у Його пам'ять.

Дякуємо п. Марії Градовській у Детройті й п. Анні (Дучинській) Черко в Йонкерсі за „особливо старанні" прислуги тлінним останкам Того, який нам так дуже дорогий і за всі старання зв'язані з перевезенням тіла до Йонкерсу, Н. Й. на похорон.

Наша щира подяка добрим парохіянам церкви св. Івана Хрестителя за приготовлення перекуски для учасників похоронних відправ у Детройті в понеділок, 30 червня 1980 р. і вірним у Йонкерсі, які також виявили свою ласкаву гостинність для нас, коли ми приїхали з Детройту.

Усі безчисленні діла любови й жертвенности, які ми пережили в тому часі позістануть незабутні.

Цей похорон був для нас доказом, як дуже ви любили св. п. Отця Монсіньора Михайла Бохневича й цим способом ви віддали подяку своєму пароховї за Його служіння у Христовому винограднику при церкві св. Івана Хрестителя.

Нехай всемогучий Бог благословить Вас і винагородить сторицею за всю поміч для нас у так гідно покладенні на вічний спочинок нашого любого Брата, Священика Монсіньора Михайла Бохневича.

Щиро вдячні в христі,
Родина БОХНЕВИЧІВ
Сестри Монсіньора:
Мати М. ТЕРЕНЯ, ЧСВВ
Сестра МАРИНА, ЧСВВ
ОЛЬГА з мужем ІВАНОМ ПАҐКОС
і дітьми та внуками
ВІРА (вдова по ФРАНКУ КОЛҐЕН)
з дітьми й внуками
Брати:
ПАВЛО з дружиною ПАВЛІНОЮ і
дітьми та внуками
КИРИЛО з дружиною ОЛЬГОЮ
і дітьми

Папа Іван Павло II...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

Будьте вірні Заповідям Божим, будьте чесними громадянами держави, в якій живете. Шануйте свій обряд, любіть його, бо він береже вашу національну тотожність. Нехай має вас у своїй опіці милосердний Господь Бог за молитвами Пречистої Діви Марії та Святих вашої Церкви. Слава Ісусу Христу!"

При кінці Служби Божої Владика Єфрем виступив перед головним мікрофоном і українською мовою склав привіт від українців Бразилії, заяву любови і вірности Святому Престолу, подяку за благословення наріжного каменя і попросив благословення для всієї української спільноти в Бразилії. Хор заспівав „Боже Великий, Єдиний".

Два хлопці в українських строях, Павлусь і Рафаїл Ноґас, і дівчинка Марсія Климчук Фернандес вручили Папі букет гарних червоних рож, як вияв любови української дитини до Намісника Христового.

ПРЕСА ПРО УКРАЇНЦІВ

Владику Єфрема прямо щоднини пошукувала в днях приготування приїзду Папи місцева преса. Газета „Естадо до Парана" помістила статтю Владики Єфрема про те, як українці сприймають приїзд Папи до Парани. Також він давав репортаж про українців у Бразилії, зокрема про наріжний камінь і про недалекі святкування тисячоліття Хрищення України до тієї ж газети, а так само і до „Газета до пово", „Естадо де Сан Павло", „О Глобо" з Ріо де Жанейро; він мав теж інтерв'ю в телевізії. Канал 4 мав інтерв'ю також з Антонієм Михаловським, Сестрою Реґіною Опушкевич, ПДМ. Телевізійний канал 4 прибув до Прудентополя і там були фільмовані: Співана Служба Божа в неділю в церкві Св. Иосафата, — найбільша парафія, яку обслуговують Отці Василіяни, передача про українське мистецтво й традиції — показ виконали студентки Колеґії Св. Ольги. Це саме канал 4 повторив у ХОС-і в Куритибі. Танцювальна група представила фолкльор; Євгенія Букаловська - Мазепа говорила про українську культуру, проф. Оксана Борушенко дала історичну підставу. Ввесь цей матеріял про українців телевізія передавала під час в'їзду Папи до міста і під час Служби Божої в неділю для цілої Бразилії.

Це були незабутні дні Христових відвідин, ласк і благословення Господнього. Безперечно ім'я українців і Української Католицької Церкви високо піднеслося в опінії всієї Бразилії, всіх цивільних, мілітарних, а то й церковних властей. А для нас, українців, слова найвищого Пастиря Христової Церкви є великою гордістю, підйомом і заохотою любити і триматися своєї Церкви й Обряду, і всього, що рідне, дороге і священне.

Совєтська преса...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

сім'я Половчаків". Представники амбасади рішуче вимагали, щоб Державний департамент вжив всіх заходів для „негайного припинення насильства".

Совєтські пропаґандисти кажуть , що американська преса й інші засоби масової інформації інтерпретують цю справу „у викривленому світлі, при чому провокаційний політичний характер такої кампанії не викликає сумніву". ТАСС покликається при тому на „велике розуміння справи" американської Юнії Захисту Громадянських Свобод, (American Civil Liberties Union) яка нібито „рішуче засудила акції властей ЗСА". Члени цієї Юнії, — пише газета, — адвокати Р.Мандел, Р. Ліфшіць і Л. Ліптон, „добровільно" взялися виступити в суді як адвокати сім'ї Половчаків.

„Радянська Україна", як раніше інші совєтські газети, покликається ще на міжнародні угоди, яких, — а це знають совєтські редактори, — СССР взагалі не визнає.

Афганські повстанці перервали головний шлях

Кабуль, Афганістан. — Афганські повстанці знов опанували на відтинку багатьох кілометрів головний шлях, який веде з Кабулю до Пешавару в Пакістані через славний провал Хайбер. Шлях цей це головна сполука з системою доріг з Европи до тієї частини Азії, якою проходять безчислені валки вантажних автомобілів з товарами в обидва боки.

З Кабулю повідомляють, що сотні великих ватажників заблоковані на тому шляху з товарами першої потреби, а в першу чергу з різного роду сушеними й консервованими харчами. Повстанці також окупували головне місто до дорозі з Кабулю до Пакістану Джалялябад, у якому тримається ще тільки частина урядової залоги, підтриманої совєтськими танками і постійними налетами бомбовиків та гелікоптерів. Джалялябад лежить 75 миль на схід від Кабулю. Так само місто Саробі 48 миль на схід від Кабулю в руках повстанців, як і інші населені пункти між тими містами.

Для здобуття тієї дороги і міст та сіл положених по її боках совєтське командування підтягає нові військові частини, порозкидані по різних пунктах опору в Афганістані. Так само маріонетковий уряд Афганістану під керівництвом Бабрака Кармаля загострив політику терору, щоб застрашуванням утримувати населення під контролею. Совєтські літаки й далі бомблять відкриті села і міста та обстрілюють цивільне населення, а суди Афганістану судять людей на смерть, з якими опісля розправляються екзекуційні команди. Згідно з найновішими інформаціями, розстріляно чотирьох міністрів колишнього уряду Гафіцуллягa Аміна, комуніста, якого вбили комуністи з групи Бабрака в часі державного перевороту. Тими міністрами були: міністер освіти Абдуль Рашід Джалілі, високого шкільництва Маґмуд Сума, інформації Хіяль Катавазі і енерґетики Мансур Гашімі.

Спостерігачі подій в Афганістані інформують з Ню Делі, Індія, та з Ісламабаду й інших обсерваційних пунктів в Пакістані, що дотепер ще не можна сказати, чи і коли совєтські частини почнуть головний наступ на повстанців.

УРЯД ЗСА ПОЧИНАЄ з кінцем цього тижня заходи для поновлення єгипетсько-ізраїльських політичних переговорів, що їх метою є довести до устійнення спільних позицій у справі автономії палестинських арабів. В суботу30-го серпня відлітає до Єрусалиму спеціяльний амбасадор для справ Близького Сходу Сол. М. Линовіц. Під час кількаденного побуту в Єрусалимі, столиці Ізраїлю, він відбуде ряд розмов з різними державними керівниками на чолі з прем'єром Менахемом Беґіном, а опісля відлетить до Каїра, Єгипет, щоб відбути такі самі розмови з єгипетськими чинниками, а в першу чергу з президентом Єгипту Анваром ель Садатом. Становище обидвох сторін в справі палестинських арабів і взагалі в справі ізраїльської політики, її цілей і методів різні, а дуже часто протилежні. Одначе обидві країни устами своїх президентів заявили, що не зважаючи на розходження, вони виключають вживання сили як засобу до полагодження тих розходжень.

ПРЕМ'ЄР НЕДАВНО ПРОКЛЯМОВАНОЇ чорної республіки Зімбабве Роберт Муґабе прибув на чолі численної делеґації до Ню Йорку, щоб узяти участь у працях ОН. Тут оваційно привітали його всі присутні та вшанували вставанням з місць. Зімбабве є 153-тім членом Об'єднаних Націй, де його представником буде Еллек Машінґаїдзе, що прибув в почоті Муґабе. Особливу увагу в часі вітальних промов на честь делеґації Зімбабве звернув виступ міністра закордонних справ Великої Британії Нейла Мартена. Нейл Мартен вимагав, щоб члени ОН всіми можливими засобами підтримали молоду республіку й допомогли їй як у господарській розбудові так і в стабілізації державнополітичної системи, яка є своєрідним унікатом. Республіка Зімбабве постала з недавньої англійської колонії Родезії і в ній фундаментальною проблемою є нав'язання тривалої співпраці між білим населенням, яке було недавнім керівником країни, але дуже мало чисельне, та чорною більшістю, яка перебрала керування країною.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Дружина копаного м'яча „Карпати" — гордість українського Львова

„У таборах не лише національні патріоти, не тільки українці, але навіть деякі росіяни, мешканці обікрадених Москвою з спортових талантів провінцій, — усі несамовито бажали перемоги національним спортовцям і були щасливі, коли ті перемоги приходили", написано у спогадах капітана Анатолія Радигіна, колишнього в'язня концентраційних таборів СССР.

Не тільки в'язні в численних концентраційних таборах сучасної російської імперії, але мільйони тих, що на так званій „волі", так же несамовито бажають перемоги своїм рідним спортовцям в зустрічах з російськими спортовими дружинами. Спорт — це єдина ділянка, в якій поневолені нації в СССР мають можливість виявляти свої почуття до поневолювача, яким у цій червоній імперії є Росія. Тому то, особливо при офіційних зустрічах дружин копаного м'яча в столиці України Києві, у Львові й у інших українських містах для охорони російських клюбів на стадіони прибувають озброєні відділи КҐБ, міліції і навіть армії, зате на стадіонах в Москві і Ленінграді з трибун на адресу українських дружин росіяни вигукують лайливі слова: „фашисти", „прокляті малороси", „націоналісти", „бандєровци" й інші.

До дружин, яка найбільше коле очі російським імперіялістам, належить головно дружина копаного м'яча „Карпати" з стародавного українського міста Львова. Фактично „Карпати" продовжують славні сторінки історії українського копаного м'яча на західніх українських землях, які ще далеко перед приходом червоної армії започаткували дружини СТ „Україна" Львів і СК „Русь" Ужгород. Саме на протязі довгих років у складі львівських „Карпат", у великій більшості виступлять найкращі місцеві таланти, як теж чолові вихованці Ужгороду й інших міст Закарпатської України.

Досі найбільшого успіху добилися „Карпати" в пам'ятному дні серпня 1969 року, коли ця українська дружина — тоді ще з нижчої ліґи — здобули Кубок СССР. Тисячі українців, не зважаючи на небезпеку, вщерть заповнили Люблінську вулицю, яка веде на летовище, щоб привітати своїх улюблених героїв-спортовців. Від цього часу про „Карпати" знають усі любителі футболу в СССР, яка має додаткову назву — „націоналісти".

В 1971 році „Карпати" вибороли собі право виступати у Вищій Лізі СССР, в якій провели сім сезонів. В 1977 році не без махінацій російських спортових політруків „Карпатам" забракло єдиної точки, щоб залишитися у Вищій Лізі, і вони були змушені випасти до нижчої, так зв. „Першої Ліги". В 1979 році „Карпати". ввійшли знову до півфіналу за Кубок СССР, в якому зазнали поразки з московським „Динамо". В цьому ж році „Карпати" осягнули свою мету, здобувши знову аванс до Вищої Ліги, в якій вони виступають в цьогорічному сезоні.

З найбільш уславлених змагунів „Карпат", які причинилися до здобуття Кубка СССР, слід згадати Ігоря Кульчицького, Ростислава Поточняка, Левка Броварського, Геннадія Лихачова, Яноша Габовду, Богдана Грещака, Петра Данильчука, Едварда Козинкевича і Володимира Данилюка. Тренерами дружини були, відомий ще перед війною в Західній Україні, К. Мікльош і Е. Юст.

Дружина львівських „Карпат" відзначається між іншими дружньою співпрацею та замітним співжиттям. Усі змагуни, ветерани і нові вихованці люблять грати разом. Жодний змагун не хоче піддатися спокусам — перейти до інших клюбів, головно московських, які постійно полюють за найкращими українськими талантами. Про це відверто говорять ветерани „Карпат" — Лев Броварський, Юрій Бондаренко, Олексій Швойницький, — усі з Львова,— молодші Григорій Батич та Іван Паламар, Юрій Дубровний й Костянтин Антоненко з Стрия, василь Гунько і Володимир Дикий з Червонограда, Ярослав Думанський і Ігор Моссора з Івано-Франківська, Василь Щербей і Іван Буловчак з Закарпаття.

В львівській дружині виступає теж єдиний москвич Олег Родін, Анатолій Саулевич з Києва, Юрій Суслопаров з Харкова і Андрій Баль з Нового Роздолу на Львівщині. Та найбільш популярним під сучасну пору є Степан Юрчишин. В минулому сезоні Степан здобув рекордову кількість -38 ґолів ! В одній розмові з спортовим кореспондентом Степан сказав: „Мені легко грається поруч з такими партнерами, як наш капітан Левко Броварський, як Андрій Баль, Ярко Думанський. Вони не лише вдало діють самі, забивають гарні ґолі, а й насамперед чудово орієнтуються в ігровій ситуації, вміють першорядною подачею вивести партнера на удар. Цим я й користуюся не раз. „Змагун сучасного стилю повинен вміти робити все, - твердить Іштван Секеч, теперішній тренер „Карпат", уроджене́ць Закарпаття, — але насамперед я оцінюю в Степана вміння стабільно й без помилок виконувати основну функцію, покладену на нього: здобувати ґолі, перебувати в авангарді".

Сам Степан Юрчишин народився в селі Керниця, поблизу Львова. Він має ще трьох братів і усі люблять копаний м'яч. Найстарший брат Ярослав є тренером дружини в родинному селі; молодший Володимир виступає у львівській військовій дружині СКА.

Поруч Юрчишина в нападі „Карпат" грають молоді здібні напасники - Ігор Мосора, Григорій Батич, Володимир Дикий, Іван Буловчак. На помочі — 31-річний дрогобичанин Левко Броварський — це його 12-й сезон у „Карпатах"; чемпіон світу серед юньйорів Андрій Баль, його приятель Ярослав Думанський і досвідчений Юрій Дубровний.

Стабільно виступає воротар Олексій Швойницький. На лінії оборони чвірка: холоднокровний Родін, 20-річний Саулевич, стопер Щербей і так зв. „чистильник"— Суслопаров.

Надійну резервову дружину „Карпат" тренує Ярослав Дмитрасевич. Так званим „начальником" дружини є колишній суддя копаного м'яча Михайло Кусень. Цю позицію свого часу займав К. Мікльош. У Львові і взагалі в Україні любителі цього спорту досі пам'ятають згаданий вже успіх, здобуття і то в самій Москві Кубка СССР. Тепер від української дружини її симпатики чекають нових успіхів.

Перед початком...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

заник поміж нею української мови та її відчужування від рідного пня. Ми, звичайно, тішимося та гордимося, коли почуємо чи прочитаємо про якісь корисні виступи чи успіхи нашого молодого покоління. Але при тому часто забуваємо, що кількість цієї молоді, якою ми гордимось, відносно невелика. Великий відсоток нашої молоді мовчки відходить від нас і ми про це звичайно не знаємо, або не хочемо знати.

Щоб краще виконати наші батьківські обов'язки і тим самим задержати наше молоде покоління при своїй спільноті, треба подбати, щоб ця молодь пізнала, хто вона є, чому ми опинились поза рідною землею, які обов'язки тяжать на нас і яке майбутнє перед ними. Ця молодь повинна пізнати як слід українську мову, українську культуру, релігію, наше минуле і все це, що нас в'яже з рідною землею.

Найкращим засобом до цього є рідна школа , до якої конечно посилати всіх наших дітей від наймолодших літ.

На висоті завдань

Але рівночасно з тим спадає на наших батьків ще один обов'язок. Не маючи своєї держави, ані інших чинників, які хотіли б щиро взяти на себе цю повинність, її мусять виконати самі батьки. Вони мусять подбати, щоб ця рідна школа стояла на висоті своїх завдань, щоб такі надрядні чинники, як: Шкільна Рада, Крайова Виховно-Освітня Рада й інші мали цю школу у своїй постійній опіці і під професійним наглядом.

Але і це ще не все. Справа виховання молодого покоління, це в сучасну хвилину дуже складна справа і тут далеко не вистачають батьківські та материнські інстинкти. Тут треба знання і то поважного знання. Тому конечно, щоб батьки, головно ці молодші, більше дбали про здобуття такої освіти, яка допомогла б їм добре виховати своїх дітей. Тому їм треба читати відповідні виховні твори, а крім цього вимагати, щоб Шкільна Рада, КВОР чи СКВОР такі книжки та журнали видавали, бо наші діти, це куди більша цінність, ніж усі достатки та вигоди цілого світу. Змарнувати цю цінність було б великим злочином. Наші діти не тільки продовжуватимуть наш рід, але й будуть допоміжною віхою і нашому знедоленому народові, що на нього націлилося так багато наших ворогів, які хотіли б, щоб цей нарід чимскоріше зник із лиця землі.

Життя — це боротьба і ми мусимо боротися не тільки за нашу сучасність але й за майбутність.

Сестри Василіянки святкують обіти нової членки

В неділю, 13-го липня, у Матірньому Домі Сестер Василіянок у Філядельфії, Христина Палюх, дочка Дмитра і Марії Палюхів з Детройту, Мічиґен, стала сестрою Христиною, ЧСВВ. Вона зложила прилюдну заяву обітів убожества, чистоти і послуху.

Отець Річард Семінак, який відправив св. Літургію вручив сестрі Христині свічку, символ світла Христового, яке через неї просвічує, Правила Чину, який вона вибрала до наслідування, як сестра Василіянка, і вуаль, який для світу є ознакою її зобов'язання для Христа. Коли о. Семінак спитав, чому вона прийшла, новичка прилюдно відповіла: „З ласки Бога я жила поміж цими сестрами, як одна з них, на час проби. Тепер покірно прошу, щоб я могла посвятити себе Богові і Його Царству, та щоб могла зложити перші обіти в цьому релігійному Чині".

Тоді відповіла Теодозія, провінціяльна настоятелька: „Щиро вітаємо Тебе, сестро Христино, як членку нашого Чину. В імені всіх Твоїх сестер я жертвую наші молитви сталу піддержку і керівництво в розпізнаванні Божої волі в Твоєму житті".

Сестра Христина Палюх зложила прилюдну заяву монаших обітів

Сестра Христина ґрадуювала з української середньої школи Непорочного Зачаття в Гемтремк, Мічиґен, і з Мерсі коледжу, теж у Мічиґен. Вона закінчила трирічний час проби із Сестрами св. Василія Великого у Філядельфії під проводом с. Марини, ЧСВВ, її директорки.

Коли сестри співали пісню: „До Бога прийшла молода жінка", сестра Марина враз із сестрами Павлею і Надією в процесії впровадили сестру Христину до каплиці.

Сестра Христина поділяла свою радість зі своєю родиною і приятелями, які приїхали на її обряд облечин з Мічиґену. Всі присутні взяли участь у бенкеті, який відбувся в Матірньому Домі.

Ізраїль готує побудову каналу Середземне море — Мертве море

Єрусалим, Ізраїль. — Велику мрію сіоністів з XIX сторіччя плянує уряд Ізраїля перевести в життя. Нею є побудова могутнього каналу зі Середземного до Мертвого моря, який став би джерелом енергії для водних електростанцій та важливим елементом майбутньої оборонної стратегії тієї країни.

Канал був би довгий на 70 миль, широкий на около 50 стіп, около 50 миль пробігав би тунелем та мав модерні шлюзи для переборення великої різниці в рівні плеса води Середземного моря на 1,300 стіп нижче плеса Середземного моря. Власне цей спад води був би джерелом енергії. Так побудований канал давав би 600 меґаватів електроенергії. Побудова такого каналу коштуватиме понад 600 мільйонів долярів. Після рішення ізраїльського парляменту, яке запало одноголосно, про побудову того проєкту почали зголошуватися великі будівельні й інвестиційні фірми, які готові взятися до того діла. Одначе для цього насамперед мусить бути ухвала парляменту, яку частину і на яких умовах можна відступити чужим фірмам.

Побудова того каналу крім технічних має ще й великі політичні труднощі. Канал має проходити через енкляву Ґази, яка до війни 1976 року належала Єгиптові. Хоч покищо Єгипет не зголосив претенсії до того куcника території, на якому замешкує 375,000 арабів, але це може кожної хвилини статися. З другого боку будуть труднощі з боку королівства Йорданії. Не лише канал проходитиме через територію, якої частина до війни 1967 належала Йорданії, але східний беріг Мертвого моря є повністю в Йорданії, отже Йорданія має право до вод Мертвого моря, а канал матиме чималий вплив на це. Покищо Ізраїль рішив будувати канал, не інформуючи Короля Йорданії, ані шукаючи з ним порозуміння, одначе коли дійде до будови, цю проблему треба буде розв'язати.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС в Сеулю, Південна Корея, що триває оце вже третій тиждень, ще й далі зосереджений над розяснюванням ролі, що її згідно з твердженнями державної прокуратури, відігравав головний обвинувачений Кім Дае Юнґ у заворушеннях, які відбулися в травні ц. р. в Південній Кореї. Осередком тих заворушень і місцем найгостріших зударів остало місто Кваґджю, де військові відділи південнокорейської армії були змушені силою навести порядок. Обвинувачений Кім рішуче обстоює, що він ніякого відношення до тих заворушень не має. Він пояснює, що зізнання, які він зложив і підписав, були вимушені на ньому погрозами застосування тортур, якщо він не признається слідчим органам у своїх зв'язках і впливах серед ворохобників. Якщо б обвинуваченому доказали співпрацю і вплив в тих заворушеннях, то його очікує кара смерти.

ТРИ ВИДИ АМЕРИКАНСЬКИХ збройних сил: Фльота, Армія і Летунство, оголосили, що вже за перші дев'ять місяців цього року їхні поборові служби дістали потрібну кількість зголошених новобранців. Єдина лиш Морська піхота — Марінс — ще не має відповідної кількости зголошених. Тому що в літніх місяцях зголошується найбільше добровольців, Пентаґон уважає, що поборовий рік 1980 можна буде вже замкнути з числом — 30-им вересня зі значною надвишкою майбутніх вояків, що є в різкому контрасті з роком 1979, коли був помітний недобір.

Мґр Ярослав Боднар

/У першу річницю смерти/

Рік тому поховано в Вінніпеґу без голосного салюту борця за волю України. Короткі повідомлення-клепсидри не передавали тоді його життя, сповненого любови й служіння для батьківщини.

Уроджений 9-го жовтня, 1909 року в Гадинківцях, Ярослав Боднар у хлоп'ячих роках ходив до початкової школи в Чорткові, куди переселився з родиною батько Іван Боднар, поштовий службовець. Там Ярослав склав гімназійну матуру та мріяв про медичні студії. Під польською окупацією це були нездійснені прагнення. Тому молодий абсольвент гімназії виїхав до Чехо-Словаччини і пробув у Брні три роки на ветеринарних студіях. Здавалося, що після того буде менше перешкод у далекому Вильні, де мав знайомих, дістатися на медичний факультет. Але надії не сповнилися. Молодий Ярослав після смерти батька мусів зректися мрій про медицину, переїхав до Львова на університетські студії і закінчив їх успішно ступенем маґістра прав.

Ще в часі правничих студій вступив у видавничу спілку „Дешева Книжка" /1935р./. Було це широко закроєне й оригінальнє задумане видавництво для масового поширювання головно політичних знань і українознавства. Під польською окупацією Львівський університет став фортецею польського шовінізму, де навіть не визнано терміну „український", а що й казати про науку нашої культури, української духовости. Особливо відчувала це патріотична молодь й розуміла потребу протидіяти в якийсь спосіб іґноранції й політичній неписьменності українських мас. Це й стало завданням новоствореної видавничої спілки, яка зверталася до читачів з такою своєю програмою:

„Дешева Книжка" познайомить вас з великими часами й великими людьми українського минулого, з українським державним життям і українськими визвольними змаганнями; з усією українською землею, з її великими просторами, наземними й підземними багатствами, з соціяльним життям української нації; з політичним і соціяльним життям інших передових націй, з їхніми великими постатями й здобутками, з джерелом їхньої могутности й сили; в „Дешевій Книжці" знайдете висвітлення й відповідь на всі пекучі справи цього великого часу, ч якому живемо". — З такою тематикою розходилися зі Львова чепурно складені й ілюстровані одноаркушеві книжечки по цілій Галичині, Лемківщині, Підляшші, Холмщині, Поліссі, вміло редаґовані, сповнені національної гордости й бойового духу. А поруч із ними вийшов у видавництві „Словник чужомовних слів для українських селян і робітників", вперше ноти — „Кант Христовому Розп'яттю" М.Лисенка й інші публікації, тож коли почав з початком 1937 року появлятися „Самоосвітник-часопис масової освіти", а згодом і „Молодняк" — видавництво „Дешева Книжка" могло назвати себе „українським народним університетом". Потребу його розумов Потребу його розумів мґр Ярослав Боднар і віддавав йому свої молоді сили. Таке патріотичне видавництво, хоч і леґальне, мусіло рахуватися з ворожою цензурою, вести себе конспіративно: автори вживали що раз, то інших псевдонімів, наприклад, Роман Паладійчук як редактор приховав своє ім'я під ред. Колеґією „Самоосвітника", а, як автор, мав сім криптонімів.

Св.п.мґр Ярослав Боднар в студентські роки

Праці у видавництві було вдосталь. Правничі справи, адвокатура для мґра Ярослава Боднара мусіли відійти на дальший плян, особливо, коли він власним коштом відкрив журнал „Новини". Одне й друге перервала війна.

А втім на фронті боротьби за Україну Ярослав Боднар був від юнацтва: як член підпільних гуртків спершу шкільних, згодом студентської молоді й ОУН. У часі війни повернувся до Чорткова й одружився з молодшою товаришкою юних літ Софією Стиранкою. Новоженці виеміґрували до Кракова, де включились у вир тодішнього трепетного громадсько-політичного життя українського центру. У міжчасі вони повернулися накоротко до рідних у Чорткові, де народився перший син Олег (1943).

Не відстаючи від національного руху, мґр Ярослав Боднар ішов на поклик потреби українських військових формацій і вступив до Української дивізії „Галичина". В „огненному колі" під Бродами хорунжий Боднар потрапив у полон, перебув його в Ріміні Італія, та в 1947 році з іншими так званими дивізійниками переїхав до Англії.

Поселився він і працював у Манчестері, куди примандрувала й молода дружина з малим сином. Завдяки допомозі близьких у Канаді, вдалося в 1951 році їм приїхати до Вінніпеґу, де мґр Ярослав Боднар і його дружина стали членами Українського Національного Об'єднання /УНО/, Організації Українок Канади ім. Ольги Басараб /ОУК/.

Організації УНО віддав мґр Ярослав Боднар решту свого життя, завжди скромний, готовий до праці й допомоги. На пості книговода Головної управи УНО та в проводі Української Стрілецької Громади працював до останніх років, ніколи не висуваючись наперед, не даючи відчути співробітникам і членству своєї переваги, університетської освіти. Ніколи не вивищував себе понад громаду, був щирим ретельним другом і працівником. Тому й залишив по собі глибокий жаль і вдячну пам'ять у добрих серцях усіх, що знали його.

Згадані тут тільки коротко уривки з калейдоскопу далеких шляхів сл.п. мґра Ярослава Боднара — від Чорткова до Вінніпеґу. А далі його, одне з многих, „звичайне" життя, що почалося заново на чужині — незвичайною, тяжкою фізичною працею для здобуття підстав екзистенції своєї родини. А скільки емоційних спогадів супроводжувало цю заробіткову роботу при стукоті машин і крутіжі моталок, нитки яких спліталі безконечні сувої мануфактярних матеріялів?...

Відійшли в непам'ять пляни адвокатури й видавництв, але переплітались картини напружених моментів, небезпек конспірації, тривоги за цензури й конфіскати випусків кожночасних видань, адже кожне пропаґувало героїзм, волюнтаризм. Далі — арешти, провокації, спалахи надій, кошмарні видива кривавої масакри на полі бою... та одноманітні будні безнадій і сподівань у тривкому почутті немеркнучого патріотизму.

Ось так закінчилася одна дорога з України до Вінніпеґу, де 29-го липня 1979 року розпрощався востаннє з улюбленими синами Богданом і Олегом, внуками й дружиною, з усіма близькими й далекими мґр Ярослав Боднар, хорунжий Української Дивізії „Галичина".

Ірена [illegible]